

Tutkimustiedon oppiminen ja sen käyttö hoitotyössä

Tutkimusklubi interventiona hoitotyön opiskelijoiden näkökulmasta

Hoitotyön koulutusohjelma,
terveydenhoitaja
Opinnäytetyö
23.4.2010

Virpi Minkkinen

Koulutusohjelma	Suuntautumisvaihtoehto	
Hoitotyö	Terveystenhoitaja AMK	
Tekijä/Tekijät		
Virpi Minkkinen		
Työn nimi		
Tutkimustiedon oppiminen ja sen käyttö hoitotyössä - Tutkimusklubi interventiona hoitotyön opiskelijoiden näkökulmasta		
Työn laji	Aika	Sivumäärä
Opinnäytetyö	Kevät 2010	32
TIIVISTELMÄ		
<p>Tutkimuksen tarkoituksena oli arvioida hoitotyön aikuisopiskelijoiden tutkimustiedon ja tutkimustyön oppimista sekä tutkimustiedon hyödyntämistä työelämässä. Tarkastelukohteena oli tutkimusklubeissa esitellyistä tutkimuksista oppiminen ja näiden tutkimusten hyödyntäminen työyksikössä. Tutkimusklubitilaisuuksissa aikuisopiskelijat pitivät alustuksen tutkimusartikkelin pohjalta hoitohenkilökunnalle, jonka jälkeen keskusteltiin tutkimustulosten soveltuvuudesta hoitotyöhön. Aikuisopiskelijat toimivat myös keskustelun puheenjohtajina.</p> <p>Tutkimusaineisto kerättiin kyselylomakkein hoitotyön aikuisopiskelijoilta, jotka olivat päivittämässä opistotasoista tutkintoaan sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinnoksi Metropolia Ammattikorkeakoulussa. Opiskelijoista 26 vastasi kyselyyn (vastausprosentti 81 %). Tiedonkeruu tapahtui keväällä 2008 ja 2009. Strukturoidut kysymykset analysoitiin SPSS 15.0 for Windows -tilasto-ohjelmistolla ja avokysymykset sisällönanalyysillä.</p> <p>Tämän tutkimuksen perusteella hoitotyön aikuisopiskelijoiden tutkimustiedon ja tutkimustyön oppimista voidaan edistää tutkimusklubitoiminnan kautta. Kaikki tai lähes kaikki aikuisopiskelijat olivat oppineet vähintään kohtalaisesti tutkimusten lukemista, tiedonhankintaa tai tutkimusprosessin ymmärtämistä. Samaten tiedon luotettavuuden arviointia tai tutkimusmenetelmiä oli oppinut suurin osa vastaajista ainakin kohtalaisesti.</p> <p>Tutkimusklubitoiminta näyttäisi tukevan jossain määrin tutkimustiedon hyödyntämistä työyksikössä. Enemmistö vastaajista ilmoitti, että tutkimusklubeissa esitellyjen tutkimusten hyödyntäminen työyksikössä oli tapahtunut suhteellisesti useimmin keskustelun tasolla. Keskustelua tutkimustuloksista oli ollut enemmistön mukaan ainakin kohtalaisesti.</p> <p>Tutkimusklubitoiminnan vaikuttavuutta opetusmenetelmänä olisi syytä tutkia jatkossa pidemmällä aikavälillä ja mielellään useammassa ammattikorkeakoulussa, jotta voitaisiin arvioida edelleen tulosten yleistettävyyttä. Tutkimusklubeissa esitellyjen tutkimusten hyödyntämisen lisääminen työyksikössä vaatisi edelleen jatkotutkimusta. Jos halutaan ymmärtää syvällisemmin esitellyjen tutkimusten käytännön hyödyntämistä edistäviä ja estäviä tekijöitä, tarvitaan laadullista tutkimusta.</p>		
Avainsanat		
näyttöön perustuva hoitotyö, oppiminen, opiskelijat, hoitotyön tutkimusklubi		

Degree Programme in		Degree	
Nursing and Health Care		Bachelor of Health Care	
Author/Authors			
Virpi Minkkinen			
Title			
Learning of Nursing Research and Research Utilization in Nursing Journal Clubs from the Point of View of Nursing Students			
Type of Work	Date	Pages	
Final Project	Spring 2010	32	
<p>ABSTRACT</p> <p>In this study, the feasibility and efficacy of coordinating a journal club to enhance undergraduate nursing students' understanding of nursing research and utilization of research knowledge were evaluated. A group of adult students were responsible for representing the research articles chosen to a group of members of nursing staff. The students also led the journal club discussions. The nursing staff members participated in the discussions of the interpretation of research findings for use in the clinical setting.</p> <p>The data for this study was gathered by a questionnaire from a group of adult Bachelor of Health Care students (Registered Nurse) enrolled at the Helsinki Metropolia University of Applied Sciences, Finland. 26 students returned the questionnaire (response rate 81%). The data was collected in spring 2008 and in spring 2009. The quantitative data were analysed by SPSS 15.0 for Windows software and the open-ended questions by the methods of content analysis.</p> <p>The results showed that the adult students had learnt how to read and search nursing research articles at least moderately well. Likewise, the journal clubs advanced the learning of research process. Most of the students had at least learnt also the research methods and evaluating of data reliability moderately well. The utilization of researches at work most often happened by discussing the research findings according to the majority of the students.</p> <p>As expected, nursing journal clubs may enhance adult nursing students' learning of nursing research and research knowledge. As for the implications of further studies, the feasibility and efficacy of a journal club as a teaching method should still be examined over time. The questionnaire of this study should be tested in several universities of applied sciences to increase the generalizability of the results. Qualitative research might be useful for studying obstacles and supportive factors of utilization of research knowledge in the workplace.</p>			
Keywords			
evidence-based nursing, learning, students, nursing journal club			

SISÄLLYS

1	TAUSTA JA TARKOITUS	1
2	HOITOTYÖN TUTKIMUSKLUBITOIMINTA TUTKIMUSTIEDON OPPIMISESSA JA HYÖDYNTÄMISESSÄ	3
3	TUTKIMUSKYSYMYKSET	6
4	TUTKIMUSMENETELMÄT	7
4.1	Tutkimusklubitoiminnan organisointi	7
4.2	Aineiston keruu	7
4.3	Aineiston analyysi	10
5	TULOKSET	12
5.1	Taustatiedot	12
5.2	Tutkimustiedon oppiminen	14
5.3	Tutkimustiedon hyödyntäminen	21
6	POHDINTA	24
6.1	Tutkimustiedon oppiminen	24
6.2	Tutkimustiedon hyödyntäminen	25
6.3	Luotettavuus	27
6.4	Eettisyys	28
6.5	Johtopäätöksiä ja jatkotutkimusehdotuksia	29
	LÄHTEET	31

TAULUKKO- JA KUVIOLUETTELO

Taulukko 1. Oppiminen tutkimuskluubeissa (vapaasti vastattava kysymys), s. 21.

Kuvio 1. Ammatti- ja tutkimuskirjallisuuden lukemisen säännöllisyys, s. 13.

Kuvio 2. Tutkimustyön osa-alueiden oppiminen, s. 15.

Kuvio 3. Käsitteellistämisen ja arvioinnin oppiminen työyhteisössä, s. 16.

Kuvio 4. Työn kehittämisen välineiden, projektityön ja uusien toimintamallien oppiminen, s. 17.

Kuvio 5. Tutkimustiedon ja käytännön yhdistämisen sekä tiedon syventämisen oppiminen, s. 18.

Kuvio 6. Kehittämismyönteisyyden, keskustelu- ja yhteistyövalmiuksien oppiminen, s. 19.

Kuvio 7. Tutkimustiedon hyödyntäminen, s. 22.

1 TAUSTA JA TARKOITUS

Näyttöön perustuvalla toiminnalla tarkoitetaan parhaan saatavilla olevan ajantasaisen tiedon käyttöä asiakkaan/potilaan hoidossa ja hänen läheistensä huomioon ottamisessa. Näyttöön perustuvan hoitotyön tavoitteena on käyttää vaikuttaviksi tunnistettuja menetelmiä ja hoitokäytäntöjä, joilla vastataan hoidon tarpeeseen. Samalla voidaan antaa asiakkaalle/potilaalle parasta mahdollista, vaikuttavaa hoitoa. Näyttöön perustuvan toiminnan kautta voidaan yhtenäistää asiakkaiden/potilaiden hoitoa, sosiaali- ja terveysalan toimintayksiköiden ja koulutuksen toimintatapoja sekä lisätä toiminnan tehokkuutta, vaikuttavuutta ja henkilöstön osaamista. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009: 53 - 54.)

Näyttöön perustuva hoitotyö on esitetty keskeiseksi tavoitteeksi kansallisissa tavoite- ja toimintaohjelmissa (Sosiaali- ja terveysministeriö 2003 ja 2009). Aiemman ohjelman arviointiraportin mukaan hoitotyön koulutuksen haasteita ovat mm. työelämän tarpeisiin vastaaminen, näyttöön perustuvan opetuksen ja toimintatavan vahvistaminen sekä kliinisen opetuksen kehittäminen (Perälä - Toljamo - Vallimies-Patomäki - Pelkonen 2008: 52). Yhtenä näyttöön perustuvan toiminnan ja sen kehittämisen tukimekanismina mainitaan tutkimusklubit (journal clubs) (Perälä ym. 2008: 17), joiden käyttöä tarkastellaan tarkemmin tässä opinnäytetyössä.

Metropolia Ammattikorkeakoulu (hoitotyön koulutusohjelma) on käynnistänyt yhteistyössä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin ja Finlandia University:n (Nursing Programme) kanssa tutkimushankkeen, jossa pyritään kehittämään näyttöön perustuvaa hoitotyötä ja hoidon tuloksellisuutta. Hanke syntyi työelämän tarpeista käsin. Osasto tai poliklinikka valitsi itse kehittämisaiheen tai ongelma-alueen, johon etsittiin ratkaisua tutkimustiedosta tutkimusklubitilaisuuksien järjestämisen kautta. (Mattila - Eriksson - Koponen 2009a.)

Hankkeessa käytettiin opetusmenetelmänä tutkimusklubitoimintaa (nursing journal clubs). Hoitotyön tutkimusklubeissa aikuisopiskelijat esittivät alustuksen hoitotyöntekijöille ja heidän esimiehilleen etukäteen hyväksytyyn hoitotieteellisen tutkimusartikkelin

pohjalta. He olivat myös saaneet artikkelin etukäteen. Alustuksen jälkeen käytiin yhteinen keskustelu tutkimustiedon käyttömahdollisuuksista hoitotyössä. (Mattila ym. 2009a.)

Näitä tutkimusklubeja järjestettiin syksyn 2007 ja kevään 2009 välisenä aikana Helsingin yliopistollisessa keskussairaalassa. Ensimmäisessä vaiheessa lukuvuonna 2007 - 2008 tutkimusklubitoimintaan osallistui neljä työyksikköä neuro-, silmä- ja korvatautien toimialalta. Toisessa vaiheessa lukuvuonna 2008 - 2009 mukana olivat 11 osastoa tai poliklinikkaa operatiiviselta tulosalueelta Meilahden, Töölön, Jorvin ja Peijaksen sairaaloista. Kullakin osastolla tai poliklinikalla tutkimusklubitilaisuudet liittyivät työyksikön nimeämään kehittämissaiheeseen tai ongelma-alueeseen. (Mattila ym. 2009a.)

Tämä opinnäytetyö kuuluu osaksi laajempaa tutkimusklubitoimintaa arvioivaa kehittämis- ja tutkimushanketta. Tutkimusklubitoimintaa on arvioitu aiemmin haastattelututkimuksen avulla (Mattila - Eriksson - Koponen 2009b). Tämä opinnäytetyö perustuu toimintaan osallistuneille aikuisopiskelijoille suunnattuun kyselyyn. Kyselyn tulokset raportoidaan erikseen hoitohenkilöstön osalta. Käsillä oleva opinnäytetyö tarkastelee tutkimusklubitoimintaa ainoastaan opiskelijoiden näkökulmasta.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on selvittää hoitotyön aikuisopiskelijoiden mielipiteitä tutkimusklubeissa esitellyistä tutkimuksista oppimisesta ja aikuisopiskelijoiden arvioita esiteltyjen tutkimusten hyödynnettävyydestä työelämässä.

2 HOITOTYÖN TUTKIMUSKLUBITOIMINTA TUTKIMUSTIEDON OPPIMISESSA JA HYÖDYNTÄMISESSÄ

Tutkimusklubeilla (journal clubs) tarkoitetaan ryhmätilaisuuksia, joihin kokoonnutaan säännöllisesti keskustelemaan ja arvioimaan tieteellisessä aikakausjulkaisussa julkaistuja tutkimuksia. Nämä ryhmät kokoontuvat usein kliinisissä ympäristöissä. Tutkimusklubitilaisuuksien tavoitteena on arvioida tutkimustulosten soveltamismahdollisuuksia käytäntöön. (Polit - Beck 2004: 722.) Hoitotyön tutkimusklubit voivat olla yksi tapa edistää näyttöön perustuvaa hoitotyötä ja hoitotyön laatua (St Pierre 2005; Rich 2006).

Hoitotyön tutkimusklubeilla voi olla eri tarkoituksia. Ne voivat toimia opetusmenetelmänä, ajantasaisen tutkimuskirjallisuuden jakelukanavina ja hyödyntämisen välineinä. Tutkimustiedon hyödyntämismahdollisuuksiin vaikuttaa myös tilaisuuksien järjestämistapa. Tutkimusklubitilaisuuksia voidaan järjestää esim. artikkeliin, lehteen tai teemaan pohjautuen. Yhden teeman valitseminen voi edistää tutkimustiedon hyödyntämistä käytännössä. Tällöin on mahdollista käsitellä samaan teemaan liittyviä eri tutkimustuloksia, kritisoida niitä sekä suhteuttaa tutkimustuloksia hoitotyön käytäntöön. (Kirchhoff - Beck 1995.)

Tutkimusklubeja on tavallisesti tarkasteltu kliinisissä toimintaympäristöissä (Thompson 2006). Hoitotyön tutkimusklubien vetäjän roolissa on korostunut esim. kliinisen hoitotyön asiantuntijan asema (esim. Rogers 2009). Tarkasteluihin ei ole juurikaan sisällynyt opiskelijoita (Thompson 2006). Mikäli opiskelijat ovat ylipäättään voineet olla mukana tutkimusklubitoiminnassa, on heidän roolinsa ollut usein kuuntelijan rooli. Hoitotyön tutkimusklubeja on tutkittu vähän opiskelijoiden näkökulmasta. Tutkimusklubien merkitys opiskelijoille on kuitenkin nähty tärkeäksi, sillä ne edesauttavat tutkimustiedon tulkinnan ja kritiikin oppimista sekä tiedon soveltamista käytäntöön (Thompson 2006; Steenbeek ym. 2009).

Hoitotyön opiskelijoiden tutkimustyön perusteiden oppimistulokset ovat olleet vaihtelevia Suomessa (esim. Mattila - Eriksson 2007). Mattilan, Koiviston ja Häggman-Laitilan (2004; 2005) mukaan opiskelijoiden oppimistulokset ovat olleet hyviä. Opiskelijat oli-

vat tutkimuksen mukaan (Mattila ym. 2004) perehtyneet melko hyvin esim. tutkimusprosessiin, tutkimuksen peruskäsitteiden määrittelyyn, tiedonkeruuseen ja tutkimustulosten soveltamiseen käytäntöön. Muita hieman vieraampia osa-alueita opiskelijoille olivat eettiset pohdinnat sekä tulosten luotettavuuden arviointi. Mattilan ja Erikssonin (2007) mukaan opiskelijat mainitsivat oppineensa tutkimuskäsitteitä ja tutkimusartikkelin rakennetta sekä saaneensa kehittämisideoita käytännön hoitotyöhön. Myös Rikka (2004) on todennut hoitotyön opiskelijoilla hyviä oppimistuloksia. Hänen mukaansa opiskelijat olivat parhaiten perehtyneitä eettisiin näkökulmiin ja tutkimustulosten hyödyntämiseen.

Hoitotyön opiskelijoiden tutkimustiedoista ja -taidoista on saatu myös erilaisia tutkimustuloksia. Mainitut tiedot tai taidot on arvioitu keskitasoisiksi tai jopa heikoiksi joissakin hoitoalan opiskelijaryhmissä (Elomaa 2003; Rannikko 2003; Heikkilä 2005). Keskihertaiset tai huonot tiedot ja taidot on yhdistetty esimerkiksi sellaisiin tutkimustyön osa-alueisiin kuin tutkimusten lukemiseen ja soveltamiseen (Rannikko 2003) sekä tilastolliseen analyysiin ja tutkimusnäytön arviointiin (Elomaa 2003).

Tutkimustulosten hyödyntämistä on tutkittu vähän hoitotyön opiskelijoiden näkökulmasta Suomessa. Opiskelijat ovat periaatteessa suhtautuneet positiivisesti tutkimukseen (Elomaa 2003; Mattila ym. 2004; Rikka 2004). Kaksi kolmannesta opiskelijoista luki kotimaisia ja joka kymmenes kansainvälisiä tieteellisiä alan lehtiä. Tutkimuksen mukaan opiskelijat kokivat voivansa käyttää usein tutkimustuloksia opinnoissaan sekä uskoivat tämän tapahtuvan usein myös tulevassa ammatissaan. (Mattila ym. 2004.) Elomaa (2003) mukaan tutkimustietoa käytettiin kuitenkin enemmän teoriaopinnoissa kuin kliinisessä ympäristössä.

Hoitotyön opiskelijoiden näkökulmasta tutkimusklubit tarjoavat oppimisympäristön tutkimustiedon omaksumiseen ja soveltamiseen. Tässä tutkimusklubihankkeessa on kyse opistotasaisen tutkinnon suorittaneista aikuisopiskelijoista ja heidän tutkimustiedon oppimisestaan ja soveltamisestaan. Aiemman tutkimuksen (Mattila ym. 2004) perusteella erikoistumisopintojaan suorittavat hoitajat ovat nostaneet esille tekijöitä, jotka edesauttavat tutkimustiedon soveltamista käytäntöön. Näitä tekijöitä ovat esimerkiksi tutkimusaiheiden esittely osastotunneilla tai -kokouksissa, tutkimuksen lukemistaitojen

opettaminen, esimiesten kouluttaminen ja johdon tuki, tutkimusaiheiden pohjautuminen käytäntöön sekä tutkimustiedon esittäminen selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla.

Tutkimusklubien käytännön järjestämisessä on tärkeää ottaa huomioon aikuisten oppimista tukevat periaatteet, jolloin tutkimusklubeilla voi olla vaikutusta paitsi osallistujien tietoihin niin myös käyttäytymisen muuttumiseen. Näitä aikuiskasvatuksen periaatteita ovat mm. seuraavat: oppimistehtävien kytkeminen henkilökohtaisiin tavoitteisiin tai välittömään toimintaympäristöön, oppimistavoitteiden esittäminen kliinisinä ongelmina, ongelmanratkaisutaitojen hyödyntäminen, opetusmenetelmän sopeuttaminen eri oppimistyyliin, aktiivisen osallistuminen tukeminen ja jatkuva rakentavan palautteen antaminen. (Swift 2004.)

Lisätutkimusta tarvitaan edelleen opiskelijoiden tutkimuskritiikin taitojen kehittymisestä tutkimusklubitoiminnassa ja näytön soveltamisesta käytännön hoitotyöhön (Steenbeek ym. 2009). Tämä tutkimushanke tuottaa uutta tietoa tutkimusklubitoiminnasta opiskelijoiden näkökulmasta Suomessa. Tutkimuksen tavoitteena on viime kädessä tukea opiskelijoiden tutkimustiedon oppimista ja soveltamista käytäntöön.

Aikuisopiskelijoiden aktiivinen rooli tekee tämän tutkimusklubihankkeen poikkeavaksi moneen muuhun hankkeeseen verrattuna, sillä opiskelijat toimivat hankkeessa sekä tutkimusklubitilaisuuksien alustajina että puheenjohtajina. Hanketta on arvioitu aiemmassa vaiheessa (lukuvuonna 2007 - 2008) haastattelututkimuksen avulla, johon osallistuivat sekä hoitohenkilöstö että opiskelijat (Mattila ym. 2009b). Sen mukaan opiskelijat kokivat oppineensa ymmärtämään tutkimusartikkelin rakennetta, kehittämismyönteisyyttä sekä keskustelemaan hoitotyöstä. Tutkimustieto oli hyödynnettävissä hoidon jatkuvuuden turvaamisessa, potilasohjauksessa ja hoitajien itsearviointissa. Nyt käsillä oleva tutkimus arvioi tutkimusklubihanketta laajemmin koko toteutusajanjakson ajalta kyselyaineiston pohjalta.

3 TUTKIMUSKYSYMYKSET

Opinnäytetyössäni on tarkoitus selvittää hoitotyön aikuisopiskelijoiden mielipiteitä tutkimusklubeissa esitellyistä tutkimuksista oppimisesta ja aikuisopiskelijoiden arvioita esiteltyjen tutkimusten hyödynnettävyydestä työelämässä.

Tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- Mitä opiskelijat arvioivat oppineensa esitellyistä hoitotyön tutkimuksista tutkimusklubeissa?
- Miten opiskelijat arvioivat esiteltyjen tutkimusten hyödynnettävyyttä työelämässä?

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

4.1 Tutkimusklubitoiminnan organisointi

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat tutkimusklubitoimintaan osallistuneet aikuisopiskelijat. Aikuisopiskelijat olivat hoitotyön opiskelijoita, jotka olivat päivittämässä aiempaa opistotasoista tutkintoaan sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinnoksi Metropolia Ammattikorkeakoulussa. Tutkinnon päivittäminen oli mahdollista suorittaa yhdessä vuodessa. Osana opintojaan aikuisopiskelijaryhmät osallistuivat tutkimusklubitoimintaan lukuvuosina 2007 - 2008 ja 2008 - 2009.

Tutkimusklubitilaisuuksissa aikuisopiskelijat esittivät alustuksen valitun hoitotieteellisen artikkelin pohjalta sekä toimivat sen jälkeen yhteisen keskustelun puheenjohtajina. Artikkelin esitystapa pohjautui opettajan antamaan ohjeeseen. Painopiste esityksessä oli tutkimustuloksissa ja niiden käytännön sovellettavuudessa. Ennen tutkimusklubihanketta opiskelijat olivat suorittaneet opintojakson tutkimus- ja kehitystyön perustasta ja menetelmistä.

Tutkimusklubitilaisuudet järjestettiin osastoilla tai poliklinikoilla tai niiden ulkopuolella sijaitsevilla kokoontumis- ja neuvottelutiloissa. Yksi kokoontumiskerta kesti 45 - 60 minuuttia. Tutkimusklubitilaisuuksia järjestettiin 5 - 6 puolen vuoden aikana aina kussakin yksikössä. Tilaisuuksiin osallistuivat hankkeen aikuisopiskelijat, hoitotyöntekijät ja heidän esimiehensä sekä ko. yksikössä harjoittelussa olleet opiskelijat. Tilaisuudet pyrittiin järjestämään siten, että mahdollisimman moni yksikön hoitotyöntekijöistä saattoi osallistua niihin. Tavoitteena oli luoda tilaisuuksiin innostava, vapaa ja turvallinen ilmapiiri.

4.2 Aineiston keruu

Tutkimusklubihankkeen arviointi toteutuu tässä opinnäytetyössä kyselyaineiston analyysinä. Strukturoitu kyselylomake perustui aiemmin kehitettyyn lomakkeeseen (Ruot-

salainen - Eriksson 2007), jota modifioitiin tutkimusklubitoimintaa koskevaa hanketta varten.

Strukturoidulla kyselyllä on aineistonkeruumenetelmänä useita etuja. Kyselymenetelmien etuina ovat tehokkuus ja taloudellisuus, kun tietoa kerätään suurten väkimäärien toiminnasta, asenteista tai mielipiteistä. Etuna on myös se, että voidaan arvioida etukäteen melko hyvin, miten paljon resursseja tiedonkeruu ja analyysi vaativat. Survey-menetelmää on myös kritisoitu tiedon pintapuolisuudesta, sillä vastaajat joutuvat valitsemaan valmiiksi muokatuista vastausvaihtoehdoista. Vastaajat voivat ajatella hyvinkin eri asioita valitessaan vaihtoehdon. (Alkula - Pöntinen - Ylöstalo 1999: 119 ja 121.)

Suljetut kysymykset antavat yleensä tarkoituksenmukaisia vastauksia, kun vastausvaihtoehdot tiedetään etukäteen ja niitä on rajoitetusti. Kysymyksillä voidaan kartoittaa mm. tosiasioita, käyttäytymisen syitä, asenteita, arvoja ja mielipiteitä. Vastaajat voivat ehkä helpommin esittää myös kritiikkiä, kun tarjolla on valmiita vaihtoehtoja. (Heikkilä 2008: 50 - 51, 55 - 56.)

Kyselylomakkeessa tiedusteltiin aluksi opiskelijoiden taustatietoja, osallistumista tutkimustuloksia käsitteleviin tilaisuuksiin aiemmin opiskeluaikana sekä osallistumista tutkimus- ja kehitystoimintaan. Opiskelijoita pyydettiin arvioimaan omia valmiuksiaan tutkimusten lukemisessa ja hyödyntämisessä sekä projektitoiminnassa. Myös tieteellisen kirjallisuuden ja ammattikirjallisuuden lukemisen säännöllisyydestä kysyttiin.

Opiskelijoita pyydettiin arvioimaan tutkimusklubeissa tapahtunutta oppimista eri väittämien kautta. Väittämissä tiedusteltiin sitä, mitä opiskelija koki itse oppineensa osallistuttuaan tilaisuuksiin, joissa käsiteltiin hoitotyön tutkimuksia ennalta sovituista aiheista sekä sitä, miten tärkeänä opiskelija piti kyseisiä tilaisuuksia kunkin väittämän kohdalla. Jokaisen väittämän osalta opiskelija saattoi itse arvioida oppimisensa määrää seuraavalla mitta-asteikolla: 1=ei lainkaan, 2=vähän, 3=kohtalaisesti, 4=paljon. Samalla pyydettiin ilmoittamaan kunkin oppimisalueen koettu tärkeys tulevan työn kannalta (tärkeää, ei tärkeää). Tutkimustyön osa-alueiden oppimista selvitettiin väittämillä, jotka käsittelivät tiedonhankintaa, tiedon luotettavuuden arviointia, tutkimusten lukemista, erilaisia tutkimusmenetelmiä ja tutkimusprosessin etenemisen ymmärtämistä.

Tutkimuksen ja työelämän yhteyksien oppimista kartoitettiin väittämillä, jotka liittyivät työyksikön toiminnan arviointiin, tutkittavien ja kehitettävien asioiden tunnistamiseen työyhteisössä, käytännön toiminnan käsitteellistämiseen, projektityön etenemisen ymmärtämiseen, oman työn arvioinnin ja kehittämisen välineisiin, uusien toimintamallien kokeiluun ja käyttöön harjaantumiseen, uuden tietoaineksen yhdistämiseen aikaisempaan tietoon, tietojen syventämiseen omasta alasta, teorian ja käytännön yhdistämiseen, todellisten hoitotyön ongelmien ratkaisemiseen sekä näyttöön perustuvan hoitotyön ymmärtämiseen.

Tutkimuskluubeissa tapahtunutta oppimista arvioitiin myös seuraavien osa-alueiden osalta: motivoituminen ja rohkaistuminen työn kehittämiseen, omien näkemysten perustelu, totuttujen toimintojen kyseenalaistaminen työyhteisössä, vaihtoehtoisista toimintatavoista kiinnostuminen, omien ajatuksien julkituominen työyhteisössä, yhteistyön tekeminen kehittämisprojekteissa, yhteistyön lisääminen tutkimus- ja kehittämistoimijoiden kanssa, keskusteleminen hoitotyön kehittämisestä sekä yhteistyön tekeminen yhteiseksi hyväksi.

Tutkimuskluubeissa esiteltyjen tutkimusten hyödyntämistä käytännössä selvitettiin kyselylomakkeen erillisessä osiossa. Opiskelijoita pyydettiin arvioimaan väittämien kautta sitä, miten he kokivat työyksikkönsä hyödyntäneen esiteltyjen tutkimusten tuottamaa tietoa sekä sitä, miten tärkeänä he pitivät kutakin osa-aluetta. Jokaisen väittämän kohdalla opiskelija saattoi arvioida toteutunutta hyödyntämisen määrää seuraavalla mitta-asteikolla: 1=ei lainkaan, 2=vähän, 3=kohtalaisesti, 4=paljon. Samalla pyydettiin ilmoittamaan kunkin osa-alueen koettu tärkeys sillä hetkellä (tärkeää, ei tärkeää). Esiteltyjen tutkimusten hyödyntämistä selvitettiin väittämien kautta, jotka käsitelivät tutkimustiedon soveltamista hoitotyössä, tutkimustulosten siirtämistä näkyväksi osaksi hoitotyötä, tutkimustuloksista keskustelua ja tiedottamista työyhteisössä, hoitotyön kehittämistä tutkimustiedon perusteella, koulutuksen, kehittämispäivien tms. järjestämistä tai lisäresurssien saamista työyksikköön tutkimusten pohjalta, konkreettisten vastausten saamista käytännön hoitotyön ongelmiin tai hoitotyön toteuttamisen muuttamista tutkimustulosten pohjalta, työyksikön kehittämistoiminnassa auttamista, kehittämistyöryhmien perustamista tai uuden toimintamallin tuottamista tutkimustulosten pohjalta.

Strukturoituun kyselylomakkeeseen sisältyi tässä tapauksessa myös pari avokysymystä. Niissä tiedusteltiin sitä, mitä muuta kuin vastausvaihtoehdoissa mainittuja asioita vastaajat kokivat oppineensa tutkimusklubitoiminnasta sekä sitä, miten muuten tutkimusklubeissa esiteltyjen tutkimusten tuloksia oli hyödynnetty. Strukturoitujen väittämien jälkeen avokysymykset tarjosivat vastaajille mahdollisuuden tuoda julki vapaasti omia käsityksiään ja mielipiteitään. Avovastauksissa voidaan nostaa esille uudenlaisia näkökulmia aiheeseen ja jopa tehdä parannusehdotuksia (Heikkilä 2008: 50).

Kyselyaineiston keruu tapahtui kunkin lukuvuoden keväällä tutkimusklubitoiminnan päätyttyä. Kyselylomakkeet ja etukäteen maksetut vastauskuoret jaettiin hankkeeseen osallistuneille aikuisopiskelijoille huhti - toukokuussa 2008 ja 2009. Kyselyyn osallistuminen oli opiskelijoille vapaaehtoista, ja he saattoivat vastata siihen anonymisti. Kyselyssä ei myöskään kysytty tunnistamisen mahdollistavia tietoja.

Kyselylomakkeet jakoi oppilaitoksessa kaksi opettajaa. Toinen opettajista toimi myös tutkimusklubihankkeen tutkijana ja opiskelijoiden ohjaajana hankkeen toteutusvaiheessa. Tästä on voinut olla seurauksena se, että opiskelijat ovat voineet antaa todellisuutta myönteisempiä arvioita tutkimusklubitoiminnasta. Toisaalta kohderyhmänä olivat aikuisopiskelijat, joilla oli työkokemuksensa ja aiemman opistotasaisen tutkintonsa myötä rohkeutta tuoda esille myös työnsä kehittämiskohteita ja vastata todellisen kokemuksensa mukaisesti.

Kaiken kaikkiaan tutkimusklubihankkeeseen osallistui yhteensä 32 aikuisopiskelijaa. Heistä 26 palautti kyselylomakkeen täytettynä, joten vastausprosentti oli 81 prosenttia. Vastausprosenttia voidaan pitää melko hyvänä. Lukuvuoden 2007 - 2008 opiskelijoista kaikki vastasivat kyselyyn. Sen sijaan seuraavan lukuvuoden opiskelijoista kuusi jätti palauttamatta lomakkeen. Joillekin opiskelijoille kyselyn ajankohta, kevät, on voinut olla jo valmiiksi kuormittavaa aikaa, eikä kyselyyn vastaamiseen ole välttämättä ollut juuri sillä hetkellä resursseja.

4.3 Aineiston analyysi

Strukturoitu kyselyaineisto käsiteltiin ja analysoitiin SPSS 15.0 for Windows -tilasto-ohjelmistolla. Graafiset kuviot laadittiin Excel 2003 -taulukkolaskentaohjelmalla. Suo-

ria jakaumia tarkasteltiin frekvenssien ja prosenttiosuuksien avulla. Raportin kuvioissa esitetään prosenttijakaumat keskeisistä tutkimustuloksista.

Tutkimuskluubeissa esitellyistä tutkimuksista oppimista ja esiteltyjen tutkimusten hyödyntämistä työelämässä pyydettiin arvioimaan väittämien avulla. Väittämistä 26 koski tutkimuksista oppimista ja 12 niiden hyödyntämistä. Vastaajien määrä vaihteli jonkin verran eri väittämissä. Vastaajamäärä oli 25 - 26 tutkimuksista oppimista koskevissa väittämissä. Tutkimusten hyödyntämisen osalta väittämien vastaajamäärä jäi jonkin verran pienemmäksi, 19 - 21 vastaajaan. Tutkimuskluubeissa tapahtunutta oppimista kuvaavia väittämiä arvioitiin sisäisen yhteneväisyyden osalta Cronbachin alfa-kertoimen avulla (esim. Polit - Beck 2004: 420; Burns - Grove 2005: 376).

Avoimien kysymysten analyysissa käytettiin sisällönanalyysia. Avovastaukset kirjoitettiin puhtaaksi sanasta sanaan. Sisällönanalyysi tehtiin aineistolähtöisesti (esim. Tuomi - Sarajärvi 2009: 108 - 113). Aineisto luettiin useamman kerran ja sieltä poimittiin ilmaisut, jotka kuvasivat tiettyjä asiakokonaisuuksia. Pelkistetyt ilmaisut luokiteltiin kirjallisesti eri luokkiin. Avokysymysten luokat ja niiden mainintamäärät esitetään raportissa.

5 TULOKSET

5.1 Taustatiedot

Kaikki vastaajat (26) opiskelivat aikuiskoulutuksessa. Suurin osa vastaajista (83 %) ilmoitti opiskelevansa toisella lukukaudella. Ensimmäisellä lukukaudella opiskeli kaksi vastaajaa. Kolmannella lukukaudella ilmoitti opiskelevansa myös kaksi vastaajaa.

Vastanneista aikuisopiskelijoista suurin osa (88 %) oli iältään 25 - 44-vuotiaita aikuisia. Keski-ikäisiä, yli 44-vuotiaita oli ainoastaan kolme vastaajaa. Vastaajien keski-ikä oli 39 vuotta.

Kaikilla vastaajilla oli aiempaa työkokemusta terveydenhuoltoalalta ennen koulutukseen tuloa. Työkokemusta oli suurimmalla osalla vastaajista (81 %) alle 20 vuotta. Viidellä vastaajalla työkokemus ylsi 20 vuoteen tai yli.

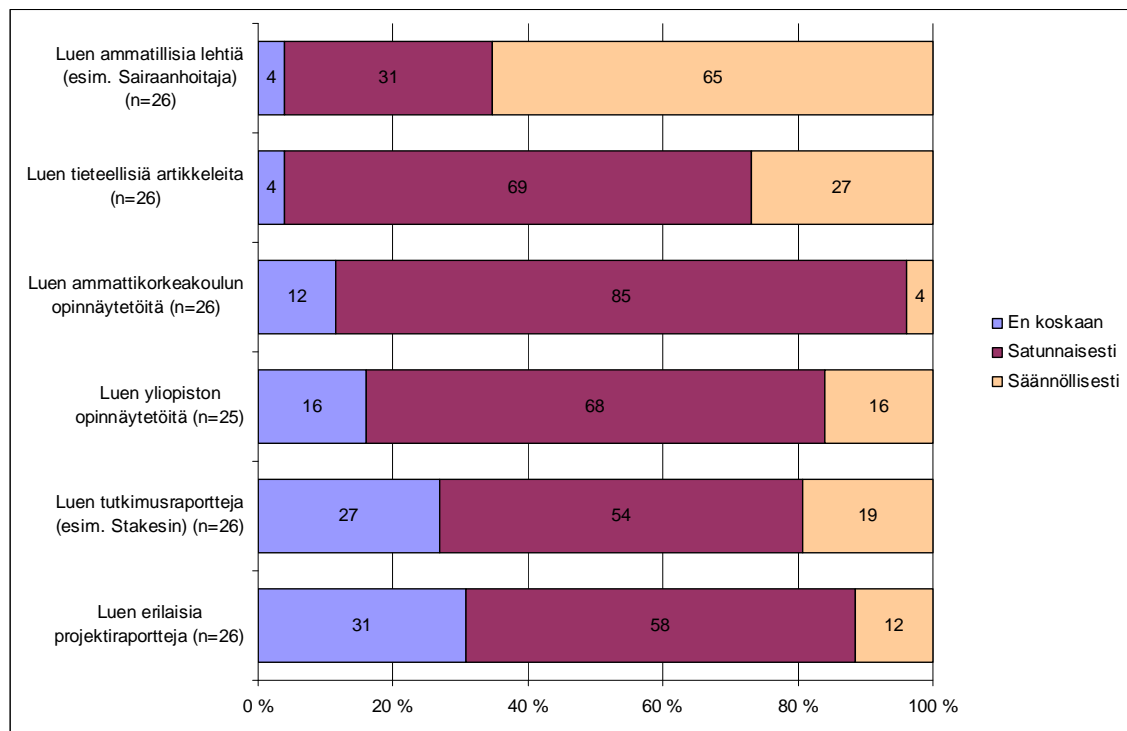
Vastaajilta tiedusteltiin erikseen sitä, olivatko he osallistuneet aikaisemmin opiskelunsa aikana tutkimuksia ja niiden tuloksia käsitteleviin tilaisuuksiin. Vastaajista 14 oli aikaisemmin osallistunut tutkimustuloksia käsitteleviin tilaisuuksiin, kun taas 11 vastaajaa ei ollut näin tehnyt.

Myös tutkimus- ja kehitystoimintaan osallistumista tiedusteltiin vastaajilta. Runsas kaksi kolmannesta vastaajista (69 %) ilmoitti, etteivät he osallistuneet sillä hetkellä tutkimus- ja kehitystoimintaan. Vastaajista kahdeksan oli mukana tutkimus- ja kehitystoiminnassa. Kysyttäessä tarkemmin tutkimus- ja kehitystoiminnan laadusta kertoivat vastaajat osallistuvansa mm. toimintaan omalla osastolla tai työpaikan erilaisiin tutkimuksiin. Lisäksi mainittiin nimeltä erilaisia hankkeita, jotka liittyivät esim. hoitoisuusmittariin, töiden järjestämiseen, sähköiseen kirjaamiseen tai strategiseen johtamiseen. Myös opinnäytetyö nousi esille parissa vastauksessa.

Kaikki vastaajat arvioivat omat tutkimusten lukemisvalmiutensa riittäviksi. Myös tutkimusten hyödyntämisvalmiudet arvioitiin riittäviksi suurimmassa osassa tapauksia

(80 %). Ainoastaan viisi vastaajaa oli sitä mieltä, etteivät heidän omat tutkimusten hyödyntämisvalmiutensa olleet riittävät. Vastaajilta tiedusteltiin lisäksi sitä, pitivätkö he omia projektitoiminnan valmiuksiaan riittävinä. Tämä kysymys jakoi melko lailla vastaajien mielipiteitä. Vastaajista 14 arvioi omat valmiutensa projektitoimintaan riittäviksi, kun taas 11 vastaajaa piti valmiuksiaan riittämättöminä.

Vastaajilta tiedusteltiin erikseen ammatti- ja tutkimuskirjallisuuden lukemisen säännöllisyydestä (kuvio 1). Suhteellisesti eniten vastaajat lukivat ammatillisia lehtiä (esim. Sairaanhoidaja), joita ilmoittivat lukevansa lähes kaikki vastaajat joko säännöllisesti tai satunnaisesti. Ammatilliset lehdet erottuivat selvästi muista lähteistä siinä, että niiden lukeminen oli kaikkein useimmin säännöllistä. Säännöllisten lukijoiden osuus oli kaksi kolmannesta, samalla kun satunnaisten lukijoiden osuus jäi tätä selvästi pienemmäksi.

KUVIO 1. Ammatti- ja tutkimuskirjallisuuden lukemisen säännöllisyys.

Tieteellisiä artikkeleita luettiin selvästi ammatillisia lehtiä harvemmin säännöllisesti. Vaikka tieteellisiä artikkeleita ilmoittivat lukevansa lähes kaikki vastaajat jossain määrin, oli runsas kaksi kolmannesta lukijoista kuitenkin satunnaisia lukijoita. Vain seitsemän vastaajaa kertoi lukevansa säännöllisesti tieteellisiä artikkeleita.

Ammattikorkeakoulujen tai yliopistojen opinnäytetöitä luki suurin osa vastaajista satunnaisesti tai säännöllisesti. Ammattikorkeakoulujen opinnäytteitä ilmoitti lukevansa 23 vastaajaa. Vastaavasti yliopistojen opinnäytteitä luki 21 vastaajaa.

Vastaajista yli kaksi kolmannelta ilmoitti lukevansa tutkimusraportteja (esim. Stakesin) tai projektiraportteja. Tutkimusraportteja ei lukenut koskaan seitsemän vastaajaa. Projektiraporttien osalta ilmoitti kahdeksan vastaajaa, etteivät he lukeneet niitä koskaan.

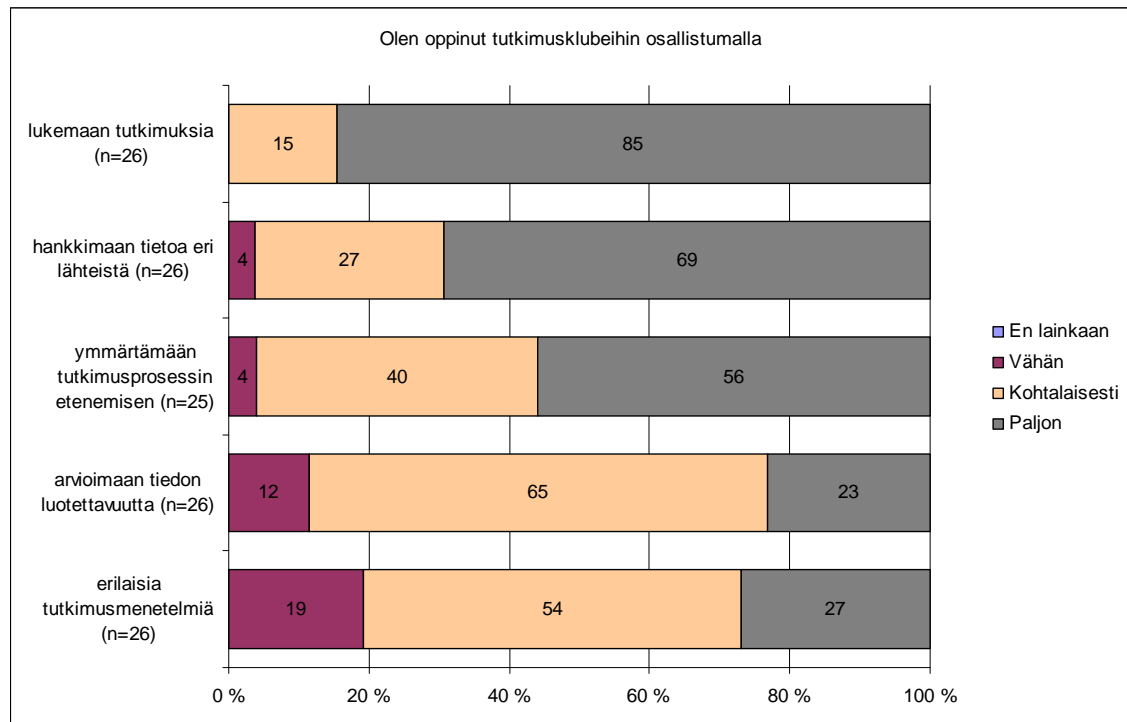
5.2 Tutkimustiedon oppiminen

Vastaajilta tiedusteltiin tutkimustiedon ja tutkimustyön eri osa-alueiden oppimisesta väittämien avulla. Väittämissä oppimisen määrää pyydettiin arvioimaan asteikolla: 1=ei lainkaan, 2=vähän, 3=kohtalaisesti, 4=paljon. Vastaajien määrä vaihteli hieman eri väittämien välillä (n=25 - 26). Kuviossa 2 (s. 15) esitetään tutkimustyön osa-alueiden oppimista koskevat tulokset prosenttijakaumina. Kaikki vastaajat ilmoittivat oppineensa tutkimustyön osa-alueita ainakin jossain määrin tutkimusklubeihin osallistumalla. Eri-tyisesti tutkimusten lukemista ilmoittivat oppineensa kaikki vastaajat joko kohtalaisesti tai paljon. Suurin osa vastaajista oli oppinut paljon tutkimusten lukemista tutkimusklubeihin osallistumalla. Kohtalaisesti oli oppinut tutkimusten lukemista neljä vastaajaa. Tutkimusten lukemisen oppiminen oli kaikkien vastaajien mielestä myös tärkeää tulevan työn kannalta.

Tiedonhankintaa olivat oppineet lähes kaikki vastaajat kohtalaisesti tai paljon tutkimusklubitoimintaan osallistumalla. Runsas kaksi kolmannelta vastaajista ilmoitti oppineensa paljon tiedonhankintaa. Tiedonhankinnan oppimista pitivät tärkeänä tulevan työnsä kannalta lähes kaikki vastaajat.

Tutkimusprosessin etenemisen ymmärtämistä olivat oppineet lähes kaikki vastaajat vähintäänkin kohtalaisesti tutkimusklubeihin osallistumalla. Vastaajista 10 oli oppinut sitä kohtalaisesti ja 14 vastaajaa paljon. Suurin osa vastaajista arvioi tutkimusprosessin etenemisen ymmärtämisen oppimisen tärkeäksi tulevan työnsä kannalta. Vastaajista neljä ei pitänyt tutkimusprosessin ymmärtämisen oppimista tärkeänä.

Tiedon luotettavuuden arviointia oli oppinut suurin osa vastaajista kohtalaisesti tai paljon tutkimusklubeihin osallistumalla. Vastaajista kaksi kolmannesta oli oppinut tiedon luotettavuuden arviointia kohtalaisesti. Paljon oli oppinut tiedon luotettavuuden arviointia kuusi vastaajaa. Lähes kaikki vastaajat pitivät tiedon luotettavuuden arvioinnin oppimista tärkeänä tulevan työnsä kannalta.

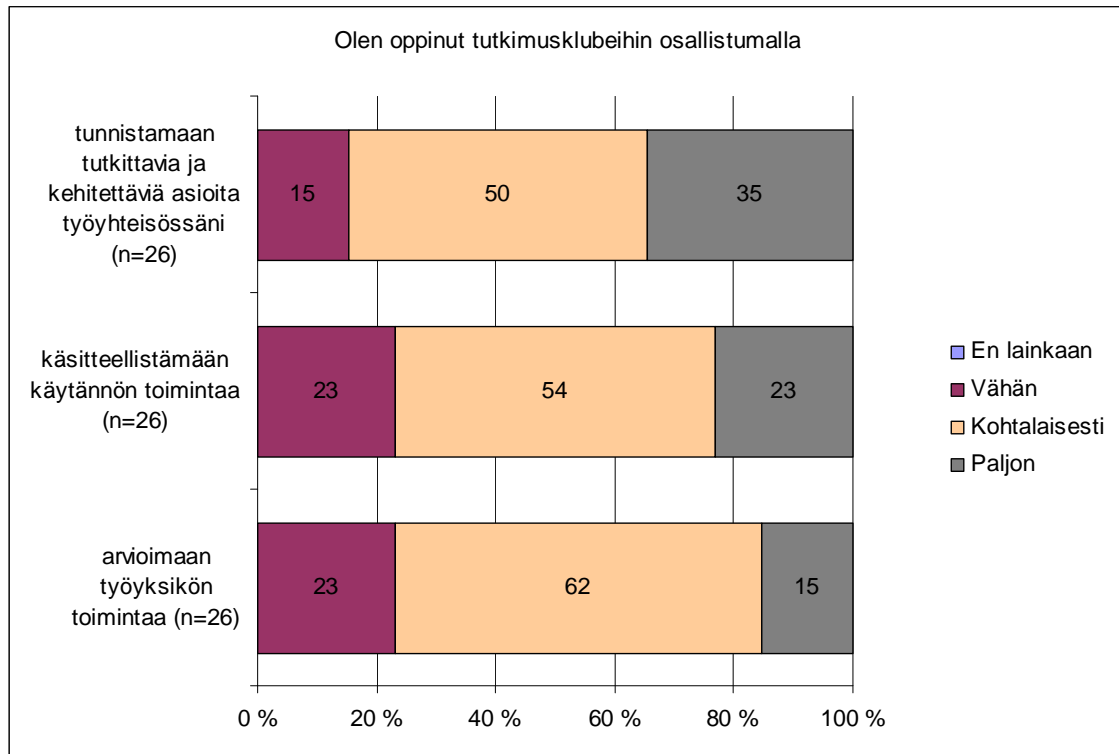

KUVIO 2. Tutkimustyön osa-alueiden oppiminen.

Erilaisia tutkimusmenetelmiä oli oppinut suurin osa vastaajista vähintäänkin kohtalaisesti tutkimusklubeihin osallistumalla. Kohtalaisesti oli oppinut tutkimusmenetelmiä 14 vastaajaa ja paljon 7 vastaajaa. Vastaajista viisi ilmoitti oppineensa vähän tutkimusmenetelmistä. Erilaisten tutkimusmenetelmien oppimista piti tärkeänä tulevan työnsä kannalta suurin osa vastaajista. Vastaajista neljä ei katsonut osa-alueen oppimista tärkeäksi.

Vastaajilta tiedusteltiin tutkimuksen ja työelämän yhteyksien oppimisesta useiden eri väittämien avulla. Esimerkkejä väittämistä on koottu kuvioon 3 (s. 16). Suurin osa vastaajista koki oppineensa vähintään kohtalaisesti tutkittavien ja kehitettävien asioiden tunnistamista työyhteisössä, käytännön toiminnan käsitteellistämistä sekä työyksikön toiminnan arvioimista tutkimusklubeihin osallistumalla. Vastaajilta tiedusteltiin myös näiden osa-alueiden oppimisen tärkeydestä tulevan työn kannalta. Kaikki vastaajat ilmoittivat työyksikön toiminnan arvioimisen tai tutkittavien ja kehitettävien asioiden

tunnistamisen oppimisen tärkeäksi tulevan työnsä kannalta. Käytännön toiminnan käsitteellistämisen oppimista piti tärkeänä suurin osa vastaajista. Vastaajista neljä ei katsonut tämän oppimista tärkeäksi tulevan työnsä kannalta.

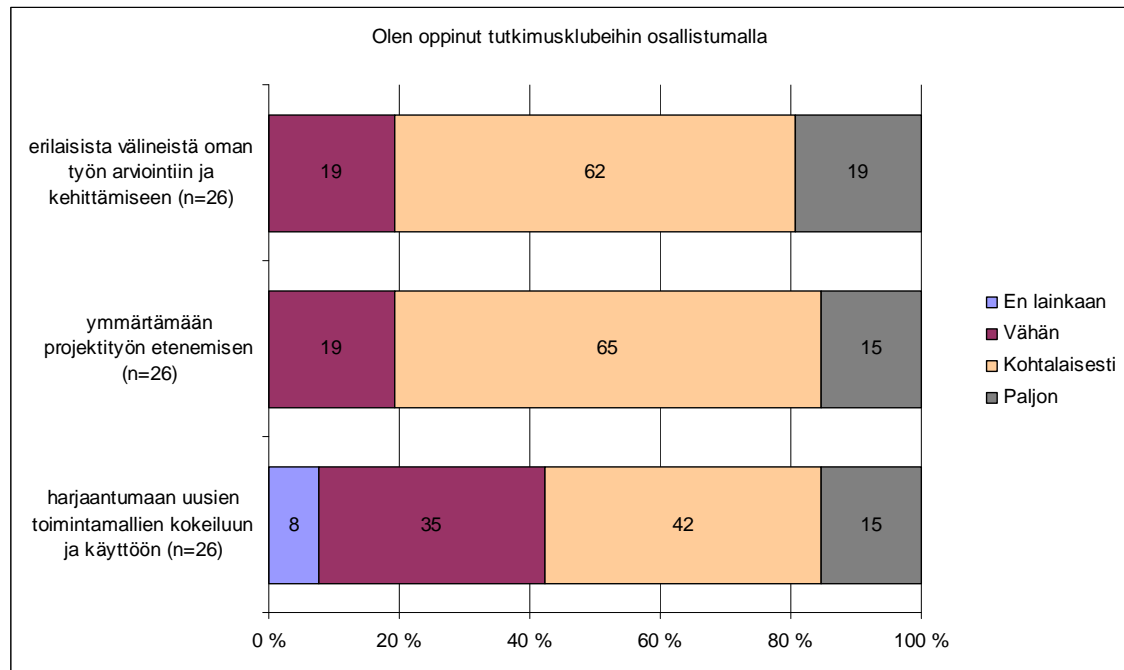
KUVIO 3. Käsitteellistämisen ja arvioinnin oppiminen työyhteisössä.

Suurin osa vastaajista ilmoitti oppineensa vähintään kohtalaisesti erilaisista oman työn arvioinnin ja kehittämisen välineistä tutkimusklubeihin osallistumalla (kuvio 4, s. 17). Vähän oli oppinut osa-alueesta viisi vastaajaa. Kaikki vastaajat pitivät oman työn arvioinnin ja kehittämisen välineiden oppimista tärkeänä tulevan työnsä kannalta.

Projektityön etenemisen ymmärtämisen oppimisesta tiedusteltiin erikseen vastaajilta. Suurin osa vastaajista ilmoitti oppineensa sitä kohtalaisesti tai paljon tutkimusklubitoimintaan osallistumalla. Vastaajista viisi oli oppinut sitä vähän. Projektityön etenemisen ymmärtämisen oppiminen arvioitiin suurimmassa osassa tapauksia tärkeäksi tulevan työn kannalta. Vastaajista neljä ei pitänyt sen oppimista tärkeänä.

Uusien toimintamallien kokeilun ja käytön oppiminen jakoi melko lailla vastaajien mielipiteitä. Vastaajista reilusti yli puolet ilmoitti oppineensa uusien toimintamallien kokeilua ja käyttöä vähintään kohtalaisesti tutkimusklubeihin osallistumalla. Vähän oli niitä

oppinut yhdeksän vastaajaa ja ei lainkaan kaksi vastaajaa. Suurin osa vastaajista piti kuitenkin uusien toimintamallien kokeilun ja käytön oppimista tärkeänä tulevan työnsä kannalta.

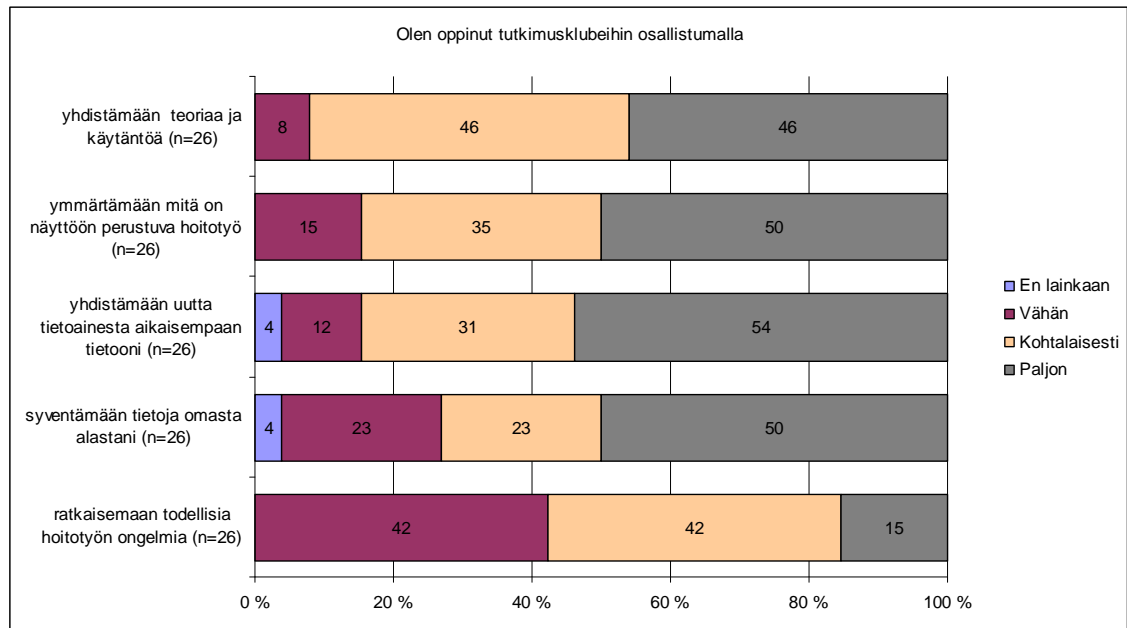
KUVIO 4. Työn kehittämisen välineiden, projektityön ja uusien toimintamallien oppiminen.

Tutkimustiedon ja käytännön yhteyksien oppimisesta tiedusteltiin vastaajilta mm. teorian ja käytännön yhdistämisen oppimisen kautta. Teoriaa ja käytäntöä oli oppinut yhdistämään vähintään kohtalaisesti suurin osa vastaajista tutkimusklubeihin osallistumalla (kuvio 5, s. 18). Kaikki vastaajat pitivät tärkeänä teorian ja käytännön yhdistämisen oppimista tulevan työnsä kannalta.

Näyttöön perustuvan hoitotyön osalta tiedusteltiin sitä, olivatko vastaajat oppineet tutkimusklubeihin osallistumalla ymmärtämään sen, mitä näyttöön perustuva hoitotyö on. Suurin osa vastaajista kertoi oppineensa ymmärtämään vähintään kohtalaisesti, mitä näyttöön perustuva hoitotyö on. Vastaajista neljä ilmoitti oppineensa sitä vähän. Suurin osa vastaajista piti tärkeänä oppia ymmärtämään näyttöön perustuvaa hoitotyötä tulevan työnsä takia. Vastaajista kolme ei pitänyt tämän oppimista tärkeänä.

Vastaajilta tiedusteltiin kahden eri väittämän avulla tiedon syventämisen oppimisesta. Suurin osa vastaajista oli oppinut vähintään kohtalaisesti yhdistämään uutta tietoa

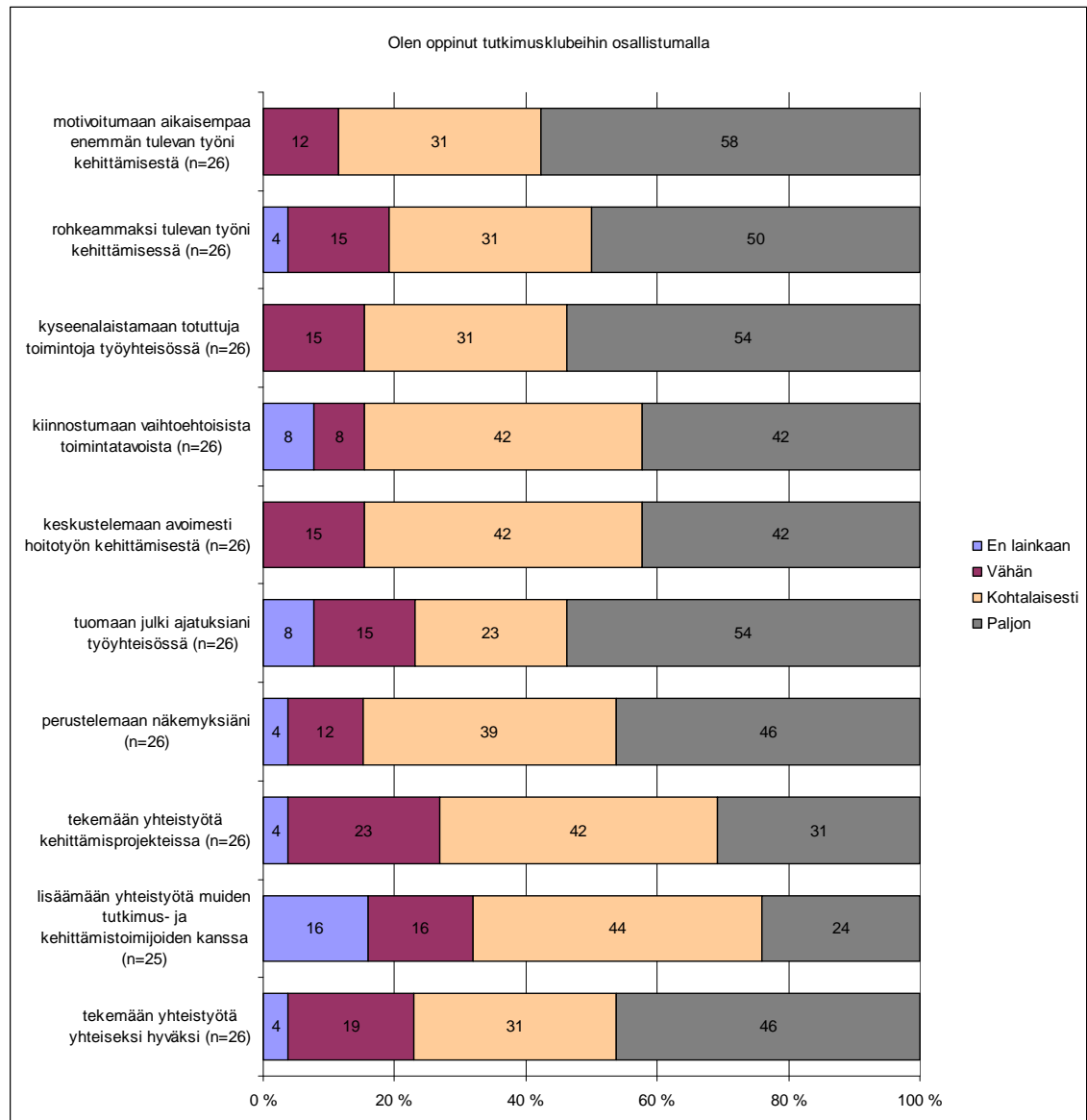
aikaisempaan tietoonsa tai syventämään tietojaan omasta alasta tutkimusklupeihin osallistumalla. Vastaajista neljä oli oppinut vähän tai ei lainkaan uuden tietoineksen yhdistämistä aikaisempaan tietoonsa. Tietojen syventämistä omalla alalla oli oppinut vähän tai ei lainkaan seitsemän vastaajaa. Mainittuja oppimisen osa-alueita pitivät kuitenkin tärkeinä kaikki tai lähes kaikki vastaajat tulevan työnsä kannalta.

KUVIO 5. Tutkimustiedon ja käytännön yhdistämisen sekä tiedon syventämisen oppiminen.

Todellisten hoitotyön ongelmien ratkaisemisen oppiminen jakoi vastaajien mielipiteitä. Vastaajista 15 ilmoitti oppineensa kohtalaisesti tai paljon todellisten hoitotyön ongelmien ratkaisutaitoja tutkimusklupeihin osallistumalla, kun taas 11 vastaajaa kertoi oppineensa vain vähän näitä taitoja. Suurin osa vastaajista arvioi kuitenkin todellisten hoitotyön ongelmien ratkaisemisen oppimisen tärkeäksi tulevan työnsä kannalta.

Tutkimusklupeissa tapahtunutta oppimista arvioitiin myös kuvioon 6 (s. 19) koottujen osa-alueiden osalta. Suurin osa vastaajista kertoi oppineensa vähintään kohtalaisesti motivoitumista tai rohkaistumista tulevan työnsä kehittämiseen tutkimusklupeihin osallistumalla. Vastaajista viisi ilmoitti oppineensa vain vähän tai sitten ei lainkaan rohkaistumaan tulevan työnsä kehittämiseen. Rohkeammaksi oppimista tulevan työnsä kehittämisessä piti tärkeänä suurin osa vastaajista. Motivoituminen aiempaa enemmän tulevan työnsä kehittämiseen oli tärkeä oppimisen osa-alue lähes kaikkien vastaajien mielestä.

KUVIO 6. Kehittämismyönteisyyden, keskustelu- ja yhteistyövalmiuksien oppiminen.

Suurin osa vastaajista oli oppinut vähintään kohtalaisesti totuttujen toimintatapojen kyseenalaistamista tai vaihtoehtoisista toimintatavoista kiinnostumista tutkimusklubeihin osallistumalla. Vastaajista neljä ilmoitti oppineensa vain vähän kyseenalaistamaan totuttuja toimintatapoja. Lähes kaikki vastaajat pitivät toimintatapojen kyseenalaistamisen oppimista tärkeänä tulevan työnsä kannalta. Vaihtoehtoisista toimintatavoista oli oppinut kiinnostumaan neljä vastaajaa vain vähän tai sitten ei lainkaan. Suurin osa vastaajista arvioi vaihtoehtoisista toimintatavoista kiinnostumisen oppimisen tärkeäksi tulevan työnsä kannalta.

Suurin osa vastaajista oli oppinut vähintään kohtalaisesti keskustelemaan avoimesti hoitotyön kehittämisestä, tuomaan julki omia ajatuksiaan työyhteisössä tai perustelevaan omia näkemyksiään tutkimuskлубeihin osallistumisen kautta. Vastaajista neljä ilmoitti oppineensa vain vähän keskustelemaan avoimesti hoitotyön kehittämisestä. Myös omien näkemyksiensä perustelemista oli oppinut neljä vastaajaa vähän tai sitten ei lainkaan. Ajatustensa julkituomista työyhteisössä oli oppinut vähän tai ei lainkaan kuusi vastaajaa. Lähes kaikki vastaajat pitivät tärkeinä oppimisen osa-alueina tulevan työnsä kannalta hoitotyön kehittämisestä keskustelemista tai omien näkemyksien perustelemista. Suurin osa vastaajista katsoi myös tärkeäksi tulevan työnsä kannalta oppia tuomaan julki ajatuksiaan työyhteisössä.

Yhteistyön tekemistä yhteiseksi hyväksi ilmoitti oppineensa runsas kolme neljänestä vastaajista vähintään kohtalaisesti tutkimuskлубeihin osallistumalla. Vastaajista kuusi kertoi oppineensa sitä vähän tai ei lainkaan. Myös kehittämisprojekteissa oli oppinut tekemään yhteistyötä vähintään kohtalaisesti lähes kolme neljänestä vastaajista. Vastaajista seitsemän oli sitä mieltä, että oppimista oli tapahtunut tältä osin korkeintaan vähän. Vastaajilta tiedusteltiin myös sitä, olivatko he oppineet tutkimuskлубeihin osallistumalla lisäämään yhteistyötä muiden tutkimus- ja kehittämistoimijoiden kanssa. Runsas kaksi kolmannesta vastaajista oli oppinut lisäämään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa vähintään kohtalaisesti. Samalla kahdeksan vastaajaa ilmoitti, että he olivat oppineet sitä vain vähän tai sitten ei lainkaan. Lähes kaikki vastaajat pitivät tulevan työnsä kannalta tärkeänä oppia tekemään yhteistyötä yhteiseksi hyväksi. Suurin osa vastaajista arvioi tärkeiksi oppimisen osa-alueiksi tulevan työnsä kannalta myös yhteistyön tekemisen kehittämisprojekteissa tai yhteistyön lisäämisen muiden toimijoiden kanssa.

Vastaajilta tiedusteltiin strukturoitujen väittämien jälkeen lopuksi avokysymyksessä, mitä muuta he kokivat oppineensa tutkimuskлубeihin osallistumalla. Kaiken kaikkiaan 11 vastaajaa kertoi lomakkeeseen varatussa vapaassa tilassa tutkimuskлубeissa tapahtuneesta muusta oppimisestaan. Useimmiten mainittiin opittaneen esiintymistaitoa tai -varmuutta (taulukko 1, s. 21).

TAULUKKO 1. Oppiminen tutkimusklubeissa (vapaasti vastattava kysymys).

Oppimista kuvaava maininta	Mainintojen lukumäärä
Esiintymistaidon tai -varmuuden oppiminen	5
Tutkimusten lukemisen tai arvioimisen oppiminen	3
Kielitaidon oppiminen	3
Yhteistyön tekemisen oppiminen	3
Atk-taitojen oppiminen	2
Itsen tai työn kehittämisen oppiminen	2

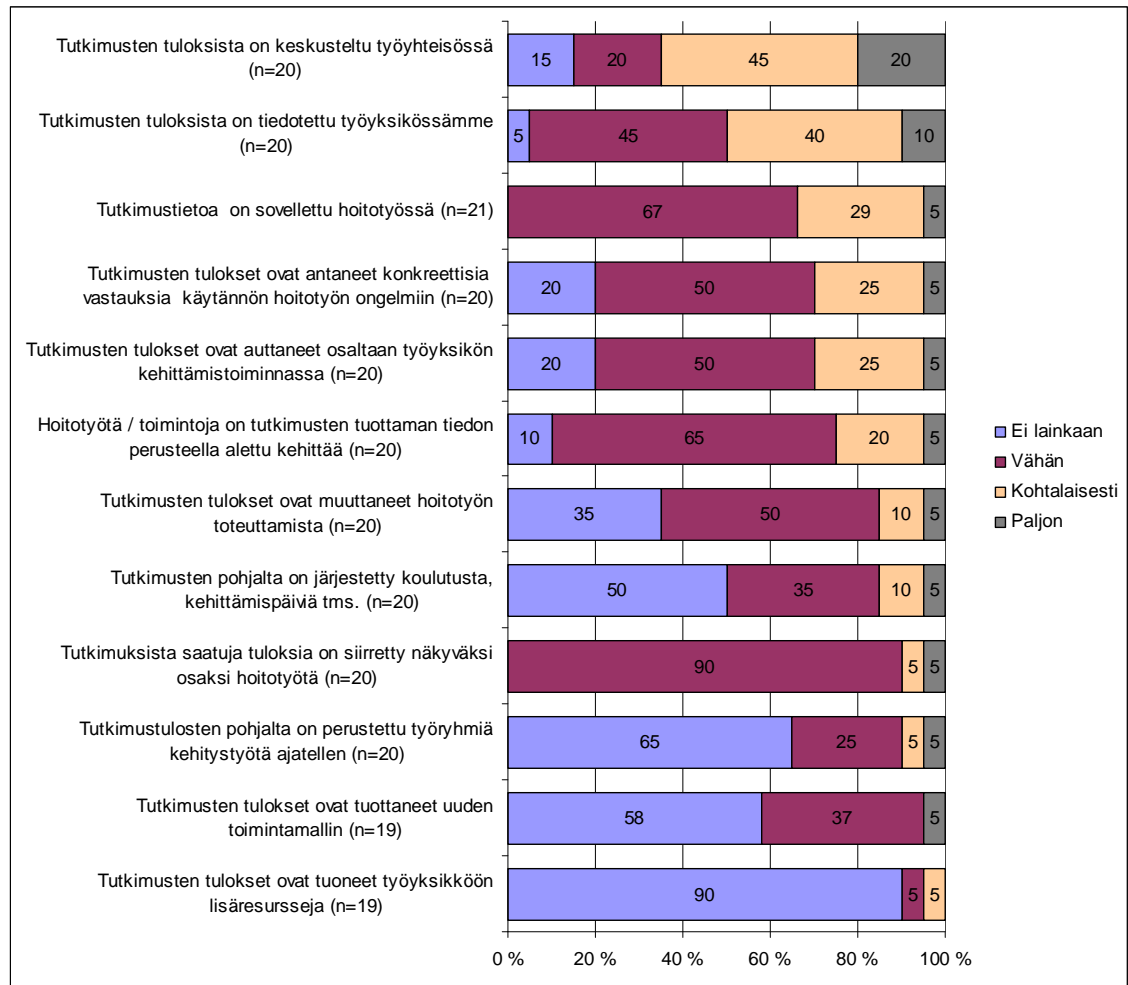
5.3 Tutkimustiedon hyödyntäminen

Vastaajilta tiedusteltiin erikseen sitä, miten he kokivat työyksikkönsä hyödyntäneen esiteltyjen tutkimusten tuottamaa tietoa sekä sitä, miten tärkeänä he pitivät asiaa sillä hetkellä. Kyselylomakkeeseen kirjoitettujen kommenttien perusteella osa vastaajista oli ymmärtänyt kysymyksen tarkoittavan sitä työyksikköä, jossa tutkimusklubitoiminta tapahtui. Osa vastaajista koki puolestaan kysymyksen tarkoittavan heidän omaa työyksikköään. Kuvioon 7 (s. 22) on koottu kysymyksessä esitetyt väittämät. Väittämissä vastaajien määrä (n) vaihteli 19 - 21. Suurin osa vastaajista piti kaikkia esitettyjä osa-alueita tärkeinä, kun heiltä kysyttiin sitä, oliko osa-alue tärkeä vai ei sillä hetkellä.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan myös kussakin väittämässä mainitun osa-alueen senhetkistä toteutumisen määrää työyksikössä. Tutkimusten tuloksista oli keskusteltu työyhteisössä vähintään kohtalaisesti vastaajista kahden kolmanneksen mukaan. Vastaajista seitsemän kertoi, että tutkimusten tuloksista oli keskusteltu vain vähän tai ei lainkaan. Tutkimustuloksista tiedottamisen suhteen vastaajien näkemykset jakautuivat kahtia. Vastaajista puolet ilmoitti tutkimustuloksista tiedotettaneen työyksikössä vähintään kohtalaisesti. Toisen puolen mukaan tutkimustuloksista oli tiedotettu vähän tai sitten ei lainkaan.

Tutkimustietojen soveltamista hoitotyössä oli tapahtunut vastaajista kahden kolmanneksen mielestä vain vähän. Vastaajista seitsemän ilmoitti tutkimustietoja sovellettaneen kohtalaisesti tai paljon. Vastaajilta tiedusteltiin myös sitä, olivatko tutkimusten tulokset antaneet konkreettisia vastauksia käytännön hoitotyön ongelmiin. Myös tämän väittämän osalta runsas kaksi kolmannesta vastaajista oli sitä mieltä, että tutkimusten tulokset olivat antaneet konkreettisia vastauksia käytännön hoitotyön ongelmiin vain vähän tai

sitten ei lainkaan. Vastaajista kuusi katsoi konkreettisia vastauksia saataneen vähintään kohtalaisesti.

KUVIO 7. Tutkimustiedon hyödyntäminen.

Tutkimusten tulosten vaikutusta hoitotyön toteuttamiseen tiedusteltiin myös vastaajilta. Suurin osa vastaajista ilmoitti, että tutkimusten tulokset olivat muuttaneet hoitotyön toteuttamista vähän tai ei lainkaan. Vastaajista kolme katsoi tutkimustulosten muuttaneen hoitotyön toteuttamista vähintään kohtalaisesti. Kun vastaajilta kysyttiin tutkimusten tulosten siirtymistä näkyväksi osaksi hoitotyötä, arvioi ainoastaan kaksi vastaajaa näin tapahtuneen vähintään kohtalaisesti. Suurimman osan vastaajien mielestä tutkimustulokset olivat siirtyneet vain vähän näkyväksi osaksi hoitotyötä. Tutkimusten tulokset olivat tuottaneet paljon uutta toimintamallia ainoastaan yhden vastaajan mielestä. Lähes kaikki vastaajat arvioivat tutkimustulosten tuottaneen uutta toimintamallia vain vähän tai sitten ei lainkaan.

Tutkimusten tulosten merkitystä kehittämistoiminnan kannalta tiedusteltiin usean eri väittämän avulla. Tutkimusten tulokset olivat auttaneet työyksikön kehittämistoiminnassa runsaan kahden kolmanneksen mukaan vain vähän tai ei lainkaan. Vastaaajista kuusi kertoi tutkimustulosten auttaneen kehittämistoiminnassa vähintään kohtalaisesti. Hoitotyötä tai toimintoja oli alettu kehittää tutkimusten tuottaman tiedon perusteella vähän tai ei lainkaan kolmessa neljäsosassa tapauksia. Viisi vastaajaa ilmoitti näin tapahtuneen vähintään kohtalaisesti. Työryhmiä oli perustettu kehitystyötä varten tutkimustulosten pohjalta vähintään kohtalaisesti ainoastaan kahden vastaajan mukaan.

Suurin osa vastaajista ilmoitti, että tutkimusten pohjalta oli järjestetty koulutusta, kehittämispäiviä tms. vain vähän tai sitten ei lainkaan. Koulutusta, kehittämispäiviä tms. oli järjestetty vähintään kohtalaisesti ainoastaan kolmen vastaajan mukaan. Vastaaajilta tiedusteltiin erikseen myös sitä, olivatko tutkimusten tulokset tuoneet lisäresursseja työyksikköön. Suurin osa vastaajista kertoi, ettei työyksikköön ollut tullut lainkaan lisäresursseja tutkimustulosten pohjalta.

Kyselylomakkeen lopuksi vastaajilta tiedusteltiin avokysymyksessä sitä, miten muuten tutkimusklubeissa esiteltyjen tutkimusten tuloksia oli hyödynnetty työyksikössä. Kaiken kaikkiaan neljä vastaajaa kertoi kyselylomakkeeseen varatussa vapaassa tilassa tutkimustulosten muusta hyödyntämisestään. Kahdessa vastauksessa mainittiin tutkimustulosten muuna hyödyntämiskohteena potilasohjaus. Myös tietoisuuden lisääntyminen tutkimustuloksista sekä oma ammatillinen kasvu ja kehitys saivat molemmat yksittäisen maininnan tutkimustulosten hyödyntämiskohteina.

6 POHDINTA

6.1 Tutkimustiedon oppiminen

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää sitä, mitä hoitotyön aikuisopiskelijat olivat oppineet tutkimusklubeissa esitellyistä tutkimuksista sekä sitä, miten tutkimusklubeissa esitellyt tutkimukset olivat hyödynnettävissä työyksikössä aikuisopiskelijoiden näkökulmasta. Aiempiin tutkimusklubitarkasteluihin ei ole juurikaan sisällynyt hoitotyön opiskelijoita (Thompson 2006). Suomessa on aiemmin julkaistu tähän hankkeeseen liittyvän haastattelututkimuksen tuloksia opiskelijoiden näkökulmasta (Mattila ym. 2009b). Käsillä oleva kyselytutkimus tarjoaakin uutta tietoa hoitotyön tutkimusklubitoiminnan merkityksestä aikuisopiskelijoille.

Hoitotyön tutkimusklubien keskeinen merkitys opiskelijoille on aiemmissa tutkimuksissa nähty siinä, että ne edesauttoivat opiskelijoiden tutkimustiedon tulkinnan ja kritiikin oppimista sekä tutkimustiedon soveltamista käytäntöön. Hoitoalan opiskelijat olivat kokeneet myös tutkimukseen liittyvien taitojensa kehittyneen tutkimusklubeihin osallistumisen kautta. (Thompson 2006; Steenbeek ym. 2009.) Tämän tutkimuksen tulokset näyttäisivät samansuuntaisilta. Kyselytutkimuksen mukaan tutkimusklubitoiminta näyttäisi edistävän hoitotyön aikuisopiskelijoilla tutkimustiedon ja tutkimustyön osa-alueiden oppimista sekä jossain määrin myös tutkimustiedon hyödyntämistä työelämässä.

Tämän tutkimuksen perusteella aikuisopiskelijat arvioivat oppineensa tutkimusklubeihin osallistumisen kautta etenkin tutkimusten lukemista, tiedonhankintaa sekä tutkimusprosessin etenemisen ymmärtämistä, sillä kaikki tai lähes kaikki vastaajat katsoivat oppineensa vähintäänkin kohtalaisesti mainittuja osa-alueita. Tutkimusten lukemista kertoi oppineensa paljon peräti 85 % vastaajista. Vastaajista kaikki pitivät itse omia tutkimusten lukemisvalmiuksiaan riittävinä.

Tutkimusklubihankkeessa lähes kaikki aikuisopiskelijat arvioivat oppineensa tutkimusprosessin ymmärtämistä ainakin kohtalaisesti. Tiedon luotettavuuden arviointia oli opit-

tu vähintään kohtalaisesti edellä mainittua hieman harvemmin. Myös aiemmassa tutkimuksessa (Mattila ym. 2004) on havaittu, että opiskelijat olivat perehtyneet melko hyvin tutkimusprosessiin. Muita hieman vieraampi osa-alue oli puolestaan tulosten luotettavuuden arviointi.

Tutkimusklubihankkeessa oli opittu myös erilaisia tutkimusmenetelmiä, joita mainitsi oppineensa vähintään kohtalaisesti suurin osa vastaajista. Lisäksi suurin osa vastaajista oli oppinut hankkeessa ainakin kohtalaisesti yhdistämään teoriaa ja käytäntöä tai ymmärtämään näyttöön perustuvaa hoitotyötä. Aiemman tutkimuksen (Mattila ym. 2004) mukaan hoitotyön opiskelijat olivat perehtyneet melko hyvin tutkimustulosten soveltamiseen käytäntöön.

Tärkeitä oppimisen osa-alueita tutkimusklubitoiminnassa olivat myös motivoituminen työn kehittämiseen, vaihtoehtoisista toimintatavoista kiinnostuminen, totuttujen toimintojen kyseenalaistaminen ja rohkaistuminen työn kehittämiseen, joita mainitsi oppineensa vähintään kohtalaisesti suurin osa vastaajista. Tätä tutkimusklubihanketta koskeneessa aiemmassa haastattelututkimuksessa (Mattila ym. 2009b) opiskelijat nostivat esille myös kehittämismyönteisyyden yhtenä oppimisen osa-alueena.

Tutkimusklubeihin osallistumisen kautta oli opittu lisäksi perustelemaan omia näkemyksiä, keskustelemaan hoitotyön kehittämisestä ja tuomaan julki omia ajatuksia työyhteisössä. Suurin osa vastaajista mainitsi oppineensa vähintään kohtalaisesti näitä osa-alueita. Haastattelututkimuksessa tuli opiskelijoilla niin ikään esille hoitotyöstä keskustelemaan oppiminen (Mattila ym. 2009b). Lisäksi vastaajat mainitsivat tämän kyselytutkimuksen avovastauksissa oppineensa erityisesti esiintymistaitoa ja -varmuutta. Myös yhteistyön lisäämistä muiden tutkimus- ja kehittämistoimijoiden kanssa, yhteistyötaitoja kehittämisprojekteissa tai yhteistyötä yhteiseksi hyväksi oli opittu vähintään kohtalaisesti vastaajista ainakin reilusti yli kahden kolmanneksen mukaan kyselytutkimuksen perusteella.

6.2 Tutkimustiedon hyödyntäminen

Tutkimusklubitoiminta näyttäisi edistävän jossain määrin tutkimustiedon hyödyntämistä työyksikössä aikuisopiskelijoiden näkökulmasta. Tutkimusklubeissa esiteltyjen tutki-

musten hyödynnettävyyttä työelämässä selvitettiin erikseen kyselytutkimuksessa. Vastaaajista kaksi kolmannesta arvioi, että esiteltyjen tutkimusten tuloksista oli keskusteltu työyhteisössä vähintään kohtalaisesti. Tutkimustuloksista tiedottamisen suhteen mielipiteet jakautuivat siten, että puolet vastaajista koki tutkimustuloksista tiedotettaneen työyksikössä ainakin kohtalaisesti ja toisen puolen mukaan tiedottaminen oli jäänyt vähäiseksi tai sitten sitä ei ollut lainkaan.

Vastaaajilta tiedusteltiin myös konkreettisten vastausten saamisesta käytännön hoitotyön ongelmiin ja tutkimustiedon soveltamisesta hoitotyöhön. Vastaaajista runsas kaksi kolmannesta ilmoitti konkreettisia vastauksia saataneen käytännön hoitotyön ongelmiin tai tutkimustietoa sovellettaneen hoitotyöhön vain vähän tai sitten ei lainkaan. Aiemmassa tutkimuksessa on myös havaittu, että hoitotyön tutkimustietoa oli käytetty vähemmän kliinisessä ympäristössä kuin teoriaopinnoissa (Elomaa 2003). Tässä kyselytutkimuksessa tutkimustiedon soveltamiskohteenä mainittiin potilasohjaus parissa vastauksessa. Myös aiemmassa tutkimusklubihankkeesta tehdyssä haastattelututkimuksessa (Mattila ym. 2009b) opiskelijat nostivat esille potilasohjauksen tutkimustiedon hyödyntämiskohteenä.

Esiteltyjen tutkimusten tulokset olivat auttaneet työyksikön kehittämistoiminnassa tai hoitotyötä tai toimintoja oli alettu kehittää tutkimustiedon perusteella vain vähän tai sitten ei lainkaan vastaajista reilusti yli kahden kolmanneksen mukaan. Suurin osa vastaajista kertoi, että tutkimustulosten pohjalta oli saatu lisäresursseja työyksikköön, perustettu kehitystyöryhmiä tai järjestetty koulutusta, kehittämispäiviä tms. korkeintaan vähän.

Kyselytutkimuksen pohjalta nousi esille se, että esiteltyjen hoitotyön tutkimusten hyödyntäminen oli tapahtunut suhteellisesti useimmin keskustelun tasolla. Tämä saattaa osaltaan selittyä sillä, että vastaajien mukaan työyksiköissä oli tehty varsin vähän konkreettisia toimenpiteitä. Suurimmassa osassa tapauksia oli korkeintaan vähän perustettu kehitystyöryhmiä, järjestetty koulutusta, kehittämispäiviä tms. tai saatu lisäresursseja työyksikköön tutkimustulosten pohjalta. Tämän kyselytutkimuksen perusteella suurin osa aikuisopiskelijoista piti kuitenkin omia tutkimusten hyödyntämisvalmiuksiaan riittävinä.

6.3 Luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan tässä aineiston, kyselylomakkeen ja tulosten luotettavuuden perusteella. Tämän tutkimuksen kohderyhmänä oli 32 hoitotyön aikuisopiskelijaa, jotka päivittivät opistotasoista tutkintoaan sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinnoksi Metropolia Ammattikorkeakoulussa. Ryhmä oli homogeeninen. Kaikilla vastanneilla aikuisopiskelijoilla oli aiempaa työkokemusta terveydenhuoltoalalta. Suurin osa vastaajista opiskeli toisella lukukaudella. Kaikki opiskelijat osallistuivat osana opintojaan tutkimusklubihankkeeseen, joten heillä oli käytännön kokemusta tutkimuskohteesta. He pystyivät myös arvioimaan tutkimusklubihanketta kyselylomakkeen avulla. Ennen hanketta he olivat suorittaneet tutkimus- ja kehitystyön perustaa ja menetelmiä koskevan opintojakson.

Kyselytutkimukseen vastanneiden määrä oli kaiken kaikkiaan 26 opiskelijaa lukuvuosina 2007 - 2008 ja 2008 - 2009. Vastausprosentti oli siten 81 prosenttia, jota voidaan pitää melko hyvänä. Kaikki palautetut kyselylomakkeet voitiin ottaa mukaan tutkimusaineistoon. Strukturoituihin kysymyksiin oli yleensä ottaen vastattu melko hyvin. Kyselytutkimuksen vastaajajoukko ei ollut kuitenkaan kovin laaja melko hyvästä vastausprosentista huolimatta. Tutkimuksen tuloksia ei voida yleistää, mutta tuloksia voidaan pitää suuntaa antavina myös muiden samassa vaiheessa olevien hoitotyön aikuisopiskelijoiden kannalta etenkin, jos opetussuunnitelmat ovat vertailukelpoisia.

Aineiston keruussa käytettiin strukturoitua kyselylomaketta, joka sisälsi myös pari avokysymystä. Strukturoitu kyselylomake pohjautui aiemmin kehitettyyn lomakkeeseen (Ruotsalainen - Eriksson 2007). Lomaketta oli kuitenkin modifioitu tutkimusklubihanketta varten. Tutkimusklubeissa tapahtunutta oppimisen määrää kuvaavan muuttujason Cronbachin alfa-kertoimeksi (esim. Polit - Beck 2004: 420; Burns - Grove 2005: 376) saatiin opiskelijoille 0,942. Saatu arvo näyttäisi alustavasti osoittavan mittarin hyvää sisäistä yhtenevyyttä. Koska väittämien vastaajamäärä oli kuitenkin suhteellisen pieni ($n=25 - 26$) ja myös muuttujien määrä mittarissa melko suuri (26 väittämää), on arvoon syytä suhtautua varauksella.

Kyselylomakkeessa käsiteltiin mm. opiskelijoiden taustatietoja, tutkimusklubitoiminnassa esitellyistä tutkimuksista oppimista sekä esiteltyjen tutkimusten hyödyntämistä

työyksikössä. Tosiasiatietojen lisäksi opiskelijoilta kysyttiin usein mielipiteitä tai arviota eri asioista. Myös tutkimusprosessin ymmärtämisen oppimisesta opiskelijoilta pyydettiin omaa arviointia. Muun muassa tämän osa-alueen oppimista voisi jatkossa selvittää myös tietotestillä, joka täydentäisi oppimisen laadusta saatavaa kokonaiskuvaa.

Kyselylomake vaikutti tulosten analyysin perusteella sopivalta tutkimusklubitoimintaa koskevaan kyselytutkimukseen. Opiskelijat näyttivät osaavan vastata hyvin suurimpaan osaan kysymyksistä. Kyselylomake oli myös kattava tutkimusaiheen kannalta, joskin lomakkeessa olisi voitu pyytää opiskelijoita itseään arvioimaan laajemmin myös tutkimustulosten soveltamisen oppimista. Nyt käytetyssä kyselylomakkeessa selvitettiin lähinnä vain teorian ja käytännön yhdistämisen oppimista sekä näyttöön perustuvan hoitotyön ymmärtämisen oppimista tutkimusklubeihin osallistumisen kautta. Opiskelijoita pyydettiin arvioimaan myös omia tutkimusten hyödyntämisvalmiuksiaan. Lisäksi kyselylomakkeessa oli kokonainen erillinen strukturoitujen väittämien osio, jossa selvitettiin tapahtunutta esiteltyjen tutkimusten hyödyntämistä työyksikössä. Tämä kyselylomakkeen osio osoittautui kuitenkin epäselväksi siinä mielessä, että opiskelijat saattoivat ymmärtää siinä tarkoitettavan omaa senhetkistä työyksikköään tai sitten tutkimusklubi-toimintaan osallistuneita työyksiköitä. Tämä osio vaatisi tarkentamista jatkotutkimuksessa.

Kyselylomakkeen avokysymykset koskivat tutkimusklubeissa tapahtunutta oppimista sekä esiteltyjen tutkimusten tulosten hyödyntämistä. Näissä avokysymyksissä opiskelijat saattoivat vapaasti ilmaista omia mielipiteitään oppimisestaan tai tutkimustulosten hyödyntämisestään strukturoitujen väittämien jälkeen. Laajempi tutkimusklubihankkeen arviointi hyötyisi myös siitä, että opiskelijoita pyydettäisiin avokysymyksessä arvioimaan lisäksi tutkimusklubitoiminnan kehittämistarpeita. Näitä kehittämistarpeita olisi mahdollista jatkossa selvittää myös haastatteleamalla hankkeeseen osallistuneita. Haastattelun avulla saataisiin ehkä myös syvällisempää tietoa kuin mitä kyselylomake tuottaa.

6.4 Eettisyys

Kyselytutkimuksen tutkimuslupa oli anottu Metropolia Ammattikorkeakoulusta. Opiskelijat saivat informaatiota tutkimushankkeesta siinä toimineelta tutkijalta sekä kysely-

lomakkeen saatekirjeestä. Osallistuminen kyselytutkimukseen oli opiskelijoille vapaaehtoista. He saattoivat itse päättää siitä, osallistuvatko he tutkimukseen vai eivät. Kyselyyn vastaaminen oli mahdollista suorittaa yksityisesti sen jälkeen kun tutkija ja toinen opettaja olivat jakaneet kyselylomakkeet opiskelijoille oppilaitoksessa lukuvuoden tutkimusklubitilaisuuksien jälkeen. Kyselylomake palautettiin tutkijalle suljetussa vastauskuoressa. Kyselyn vastaukset annettiin nimettöminä, eikä kyselyssä kysytty vastaajan tunnistamisen mahdollistavia tietoja. Kyselylomakkeet olivat ainoastaan tutkijoiden käytössä tutkimuksen raportoinnin ajan, jonka jälkeen ne hävitettiin. Tutkimuksen raportista yksittäiset opiskelijat eivät ole tunnistettavissa.

6.5 Johtopäätöksiä ja jatkotutkimusehdotuksia

Tutkimusklubitoiminnalla voidaan edistää uuden tutkimustiedon oppimista hoitotyössä. Tämän tutkimuksen perusteella hoitotyön aikuisopiskelijoiden tutkimustiedon ja tutkimustyön oppimista voidaan tukea tutkimusklubitoiminnan kautta tarjoamalla heille aktiivinen rooli tutkimusklubitilaisuuksien alustajina ja puheenjohtajina. Tutkimusklubit näyttäisivät toimivan hyvin yhtenä tutkimustiedon ja tutkimustyön opetusmenetelmänä aikuisopiskelijoilla.

Hoitotyön koulutuksen näkökulmasta on tärkeää kehittää opetusmenetelmiä, jotka innostavat opiskelijoita tutkimustiedon oppimiseen ja sen hyödyntämiseen hoitotyössä. Näiden opetusmenetelmien avulla voidaan edesauttaa myös näyttöön perustuvan hoitotyön oppimista sekä viime kädessä hoitotyön laatua ja tuloksellisuutta. Eri tutkimustyön opetusmenetelmiä voidaan hyödyntää eri opintojaksoissa läpi hoitotyön koulutusohjelman. Tutkimusklubitoiminta on hyödynnettävissä ammattikorkeakoulun opetuksen kehittämistyössä, kun pyritään edistämään hoitotyön opiskelijoiden käytännönläheistä, ongelmalähtöistä oppimista, tutkimusartikkeleiden lukemista, dialogia, tutkimusprosessin eri vaiheiden ja näyttöön perustuvan hoitotyön ymmärtämistä kliinisessä ympäristössä.

Tutkimusklubitoiminta näyttäisi tukevan jossain määrin myös tutkimustiedon hyödyntämistä työyksikössä tämän tutkimuksen perusteella. Enemmistö vastaajista oli sitä mieltä, että tutkimusklubitilaisuuksissa esiteltyjen tutkimusten hyödyntäminen työyksiköissä oli tapahtunut suhteellisesti useimmin keskustelun tasolla. Tutkimusklubitoimin-

nan voidaan ajatella vahvistavan tutkimuksen ja työelämän yhteyksiä, kun hoitotyön opiskelijat esittelevät tutkimusartikkeleita hoitohenkilökunnalle ja yhdessä pohditaan tutkimustulosten soveltuvuutta hoitotyöhön. Tämä edesauttaa sekä opiskelijoiden että hoitohenkilökunnan tutkimustietoon perehtymistä ja sen hyödyntämistä.

Tutkimusklubitoiminnan vaikuttavuutta opetusmenetelmänä olisi syytä tutkia jatkossa pidemmällä aikavälillä ja mielellään useammassa ammattikorkeakoulussa, jotta voitaisiin arvioida edelleen tulosten yleistettävyyttä. Arvioinnissa voitaisiin käyttää myös koe- ja verrokkiasetelmia. Tutkimusklubeissa esiteltyjen tutkimusten hyödyntämiseen työyksikössä vaikuttavat käytännössä monet eri tekijät, kuten esim. organisaatiokulttuuri ja muutosjohtaminen. Tutkimustiedon hyödyntämisen lisääminen työyksikössä vaatisi edelleen jatkotutkimusta. Jos halutaan ymmärtää syvällisemmin esiteltyjen tutkimusten käytännön hyödyntämistä edistäviä ja estäviä tekijöitä, tarvitaan jatkossa laadullista tutkimusta.

LÄHTEET

- Alkula, Tapani - Pöntinen, Seppo - Ylöstalo, Pekka 1999: Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Helsinki: WSOY.
- Burns, Nancy - Grove, Susan K. 2005: The practice of nursing research: conduct, critique, and utilization. 5. painos. Philadelphia: Elsevier/Saunders.
- Elomaa, Leena 2003: Research evidence implementation and its requirements in nursing education. *Annales Universitatis Turkuensis Ser. D*, Tom. 532. Väitöskirja. Turku: Turun yliopisto.
- Heikkilä, Asta 2005: Ammattikorkeakoulusta valmistuvien hoitotyön opiskelijoiden tutkitun tiedon käyttö. *Annales Universitatis Turkuensis Ser. C*, Tom. 237. Väitöskirja. Turku: Turun yliopisto.
- Heikkilä, Tarja 2008: Tilastollinen tutkimus. 7. uud. painos. Helsinki: Edita.
- Kirchhoff, Karin T. - Beck, Susan L. 1995: Using the journal club as a component of the research utilization process. *Heart & Lung* 24. 246 - 250.
- Mattila, Lea-Riitta - Eriksson, Elina 2007: Nursing students learning to utilize nursing research in clinical practice. *Nurse Education Today* 27. 568 - 576.
- Mattila, Lea-Riitta - Eriksson, Elina - Koponen, Leena 2009a: Tutkimustiedon oppimisen ja hyödynnettävyyden lisääminen. Tutkimusklubi interventiona. Tutkimussuunnitelma 26.1.2009.
- Mattila, Lea-Riitta - Eriksson, Elina - Koponen, Leena 2009b: Tutkimustiedon oppimisen ja hyödynnettävyyden lisääminen. Tutkimusklubi interventiona. Sairaanhoidotaliitto. Luento-ohjelma ja tiivistelmät. Sairaahoitajapäivät 2009.
- Mattila, Lea-Riitta - Koivisto, Virpi - Häggman-Laitila, Arja 2004: Tutkimustiedon hyödyntäminen kliinisessä hoitotyössä ja sen opiskelussa. *Tutkiva Hoitotyö* 2 (4). 30 - 35.
- Mattila, Lea-Riitta - Koivisto, Virpi - Häggman-Laitila, Arja 2005: Evaluation of learning outcomes in a research process and the utilization of research knowledge from the viewpoint of nursing students. *Nurse Education Today* 25. 487- 495.
- Perälä, Marja-Leena - Toljamo, Maisa - Vallimies-Patomäki, Marjukka - Pelkonen, Marjaana 2008: Tavoitteena näyttöön perustuva hoitotyö. Kansallisen hoitotyön tavoite- ja toimintaohjelman (2004 - 2007) arviointi. *Stakes. Raportteja* 28/2008. Verkkodokumentti. <http://www.stakes.fi/verkkojulkaisut/raportit/R28-2008-VE_RKKO.pdf> Luettu 19.9.2009.

- Polit, Denise F. - Beck, Cheryl Tatano 2004: Nursing research: principles and methods. 7. painos. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
- Rannikko, Mari 2003: Tutkimustiedon käyttö hoitotyössä ja hoitotyön opiskelussa opiskelijoiden näkökulmasta. Pro gradu -tutkielma. Turku: Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos.
- Rich, Kathleen 2006: The journal club: a means to promote nursing research. *Journal of Vascular Nursing* 24 (1). 27 - 28.
- Rikka, Mervi 2004: Hoitotyön opiskelijat ja hoitotieteellinen tutkimus - tiedot, asenteet ja valmiudet. Pro gradu -tutkielma. Turku: Turun yliopisto. Hoitotieteen laitos.
- Rogers, Julia L. 2009: Transferring research into practice. *Clinical Nurse Specialist* 23 (4). 192 - 199.
- Ruotsalainen, Taru - Eriksson, Elina 2007: Opinnäytetöiden hyöty toimeksiantajalle. Työelämäyhdysheikkilöiden arviointi opinnäytetöiden työelämäyhdynnnettävyydestä sosiaali- ja terveysalalla. Teoksessa Toljamo, M. - Vuorijärvi, A. (toim.): Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö kehittämiskohteena. Käytännön kokemuksia ja perusteltuja puheenvuoroja. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. 132 - 142. Verkkodokumentti. <<http://www.oamk.fi/opinnaytehanke/docs/opinnaytetyokirja.pdf>> Luettu 16.10.2009.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2003. Terveyttä ja hyvinvointia näyttöön perustuvalla hoitotyöllä. Kansallinen tavoite- ja toimintaohjelma 2004 - 2007. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2003: 18. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2009. Johtamisella vaikuttavuutta ja vetoa voimaa hoitotyöhön. Toimintaohjelma 2009 - 2011. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2009: 18. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- St Pierre, Jeanne 2005: Changing nursing practice through a nursing journal club. *MEDSURG Nursing* 14 (6). 390 - 392.
- Steenbeek, Audrey - Edgecombe, Nancy - Durling, Joel - LeBlanc, Adele - Anderson, Rosemary - Bainbridge, Ruth 2009: Using an interactive journal club to enhance nursing research knowledge acquisition, appraisal, and application. *International Journal of Nursing Education Scholarship* 6 (1). 1 - 8.
- Swift, Geraldine 2004: How to make journal clubs interesting. *Advances in Psychiatric Treatment* 10. 67 - 72.
- Thompson, Cathy J. 2006: Fostering skills for evidence-based practice: The student journal club. *Nurse Education in Practice* 6 (2). 69 - 77.
- Tuomi, Jouni - Sarajärvi, Anneli 2009: Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5. uud. painos. Helsinki: Tammi.